

بورس کالای ایران

آشنایی با اوراق سلف موازی استاندارد

تعاونیت توسعه بازار و مطالعات اقتصادی

« بورس کالای ایران در اقتصاد ایران چه جایگاهی دارد؟ »

بورس کالای ایران نهادی رسمی و متشکل است که در اقتصاد کارکردهای مهمی را به منظور ساماندهی و ارتقای تجارت کالایی و تخصیص بهینه منابع و سرمایه‌ها، مورد هدف قرار می‌دهد. شرکت بورس کالای ایران بهموجب ماده ۵۸ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ به عنوان یک بورس جدید در بازار سرمایه ایران از ابتدای مهرماه سال ۱۳۸۶ فعالیت خود را آغاز نموده است. بورس کالای ایران از ادغام سازمان‌های کارگزاران بورس فلزات تهران و بورس کالای کشاورزی ایران، تشکیل گردیده است. با احتساب دوره فعالیت دو سازمان مذکور، بورس کالای ایران بیش از ۱۵ سال تجربه در زمینه معاملات انواع کالاهای دارا می‌باشد.

بورس کالای ایران بستری برای طراحی ابزارهای معاملاتی نوین بر اساس نیازهای واقعی اقتصاد کشور است. رویکردهای اصلی در طراحی این ابزارها هدایت صحیح منابع به بخش‌های تولیدی اقتصاد، توسعه بازارهای داخلی، ارتقای ساختارهای سنتی بازار به ساختارهای مدرن، متحول سازی شیوه‌های معاملاتی موجود و ارائه ابزارهای معاملاتی جدید، تجهیز بازارهای کالایی و مالی با ایجاد ارتباط منطقی و نظاممند میان دو بخش کالایی و مالی کشور است. تسهیل مبادلات، تأمین مالی و پوشش رسک کارکردهای اصلی ابزارهای معاملاتی بورس کالای ایران است که در سایه آن‌ها تحقق کارکردهای دیگری از جمله کاهش هزینه مبادلات، افزایش شفافیت، افزایش سطح مبادلات و روان شدن جریان معاملات نیز برای شکل‌گیری بازارهای کارا دنبال می‌شود.

به منظور پاسخگویی به نیاز تأمین مالی بخش صنعت، بورس کالای ایران اقدام به طراحی اوراق سلف موازی استاندارد کرد و در اولین گام فوریدن ۱۳۹۲ دستورالعمل معاملات سلف موازی استاندارد به منظور انتشار اوراق سلف بر روی کلیه کالاهای را تدوین نمود. در این راستا، اوراق سلف بر روی سنگ آهن شرکت گلگهر در تیرماه ۱۳۹۳ به مبلغ ۸۳۰ میلیارد ریال انتشار یافت. در حال حاضر واحدهای تولیدی متعددی با انتشار اوراق سلف موازی استاندارد، منابع مالی مورد نیاز خود جهت سرمایه‌گذاری و تولید را تأمین می‌نمایند که در ادامه به توضیح بیشتر این موضوع پرداخته می‌شود.

» اوراق سلف موازی استاندارد چیست؟

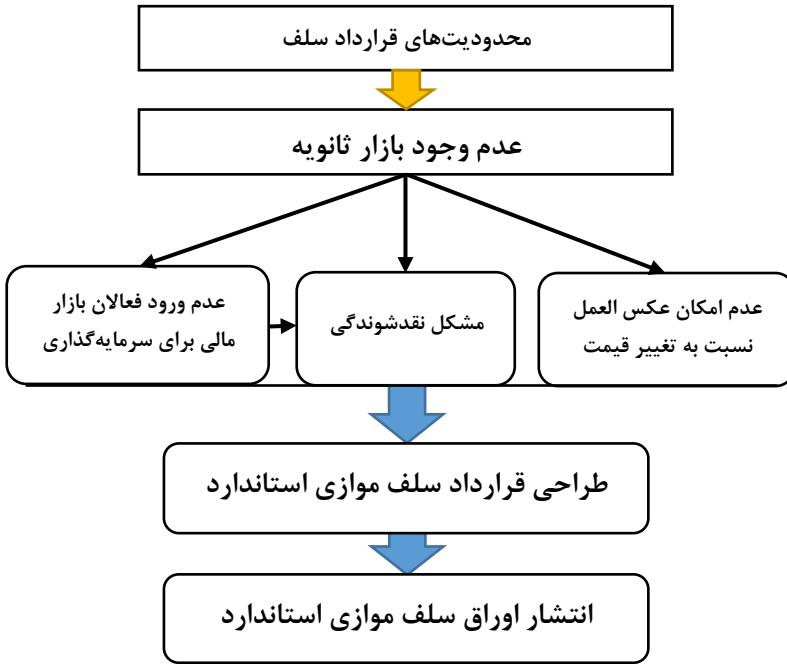
اوراق سلف موازی استاندارد یکی از ابزارهای تأمین مالی برای تولیدکنندگان کالاها می‌باشد و سرمایه‌گذاران با خرید اوراق سلف موازی استاندارد به صورت مستقیم در ارتفاع سطح تولید ملی مشارکت می‌نمایند. این روش سرمایه‌گذاری با هدایت پساندازهای کوچک، زمینه بهره‌مندی صنایع بالادستی از سرمایه‌های عمومی به صورت کم هزینه را فراهم کرده و علاوه بر تامین سرمایه در گردش به تامین سرمایه ثابت و گسترش خطوط تولیدی منجر می‌شود. همچنین سرمایه‌گذاران با انجام معاملات اوراق سلف موازی استاندارد از سرمایه‌گذاری خویش سود تضمینی به دست می‌آورند.

سلف قراردادی است که براساس آن مقدار معینی از دارایی پایه با مشخصات قرارداد سلف به فروش می‌رسد که وجه قرارداد مذکور باید نقدی پرداخت گردد و دارایی پایه نیز در سررسید مشخصی در آینده تحويل داده شود. قرارداد سلف علاوه بر تامین مالی تولیدکننده کالا، خریدار و فروشنده را در مقابل نوسانات قیمت یا سود و زیان ناشی از تغییرات قیمت کالا در آینده مصون می‌دارد.

معاملات قرارداد سلف موازی استاندارد شکل تکامل یافته معاملات سلف عادی در بازار فیزیکی بورس کالای ایران است. علی‌رغم مزیت‌هایی که معاملات سلف عادی دارند با محدودیت‌های خاصی نیز مواجه‌اند که امکان بهره‌گیری حداکثر از آن‌ها جهت تأمین مالی به خصوص در دوره‌های رکودی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. خریداران کالا در معاملات سلف عادی با ریسک تغییرات قیمت و ریسک نقدشوندگی مواجه هستند، زیرا به دلیل نبود بازار ثانویه برای این نوع معاملات امکان فروش کالای مورد نظر توسط خریدار به شخص ثالث وجود ندارد. از این رو، خریداران تأمیلی به شرکت در تأمین مالی بلندمدت (بیش از ۶ ماه) با این شیوه ندارند و تأمین مالی در این روش به دوره‌های کوتاه‌مدت محدود می‌گردد که این مشکلات با معرفی اوراق سلف موازی استاندارد در بازار ثانویه بطریف شده است.

سلف موازی استاندارد قراردادی است که براساس آن خریدار می‌تواند معادل دارایی پایه خریداری شده را به شخص ثالث قبل از سررسید مطابق دستورالعمل بورس کالای ایران واگذار نماید. در قرارداد سلف موازی استاندارد، ابتدا اوراق توسط ناشر در بازار اولیه عرضه می‌گردد و پس از آن با تشکیل بازار ثانویه، خریداران می‌توانند اوراق خریداری شده را به دیگران واگذار نمایند. در بازار ثانویه هیچ محدودیتی در خرید و فروش اوراق تا سررسید وجود ندارد و فعلان بازار می‌توانند اوراق را به دفعات

مورد معامله قرار دهنده (واژه استاندارد در این قراردادها به معنی استاندارد بودن مشخصات قرارداد از حیث استاندارد دارایی پایه، سرسید تحویل و اندازه قرارداد و ... است).

« عقد قرارداد سلف موازی استاندارد چه مزایایی برای تولیدکننده و سرمایه‌گذار ایجاد می‌کند؟

- وجود حاصل از فروش اوراق سلف موازی استاندارد این امکان را به شرکت می‌دهد که از آن برای تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های مختلف با پیش فروش بخشی از محصول آینده بهره ببرد.
- این نوع قرارداد امکان عکس العمل خریداران اوراق یا سرمایه‌گذاران به تغییر قیمت را با امکان واگذاری به شخص ثالث فراهم می‌نماید.
- معاملات سلف عادی و استاندارد بر اساس تبصره ۱ ماده ۷ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، معاف از مالیات بر درآمد می‌باشد.

۴- قرارداد سلف موازی استاندارد به نقدشوندگی معاملات سلف کمک می‌کند، چرا که خریدار می‌تواند با معامله در بازار مالی نیاز نقدینگی خود را بطرف کند. این مورد یکی از عوامل جذابیت قرارداد سلف موازی استاندارد نسبت به قرارداد سلف عادی است.

۵- نقدشوندگی اوراق با حداقل سود تعیین شده در معاملات سلف موازی استاندارد با حضور بازارگردان در بازار ثانویه تضمین می‌شود.

۶- این اوراق می‌تواند برای اجرای سیاست‌های پولی و یا تأمین کسری بودجه دولت کاربرد داشته باشد.

» در انتخاب دارایی پایه برای عقد قرارداد سلف موازی استاندارد چه معیارهایی باید رعایت شود؟

- ۱- امکان تحويل فیزیکی دارایی پایه؛
- ۲- استانداردپذیر بودن دارایی پایه؛
- ۳- وجود مرجع قیمتی قابل انکا؛
- ۴- عدم وجود محدودیت قانونی برای نقل و انتقال کالا (محدودیت‌های سیاسی و)؛
- ۵- عدم وجود محدودیت قیمتی برای دارایی پایه (مشمول قیمت‌گذاری‌های دولتی نباشد)؛
- ۶- بازار نقدی قوی برای دارایی پایه (امکان کشف صحیح نرخ)؛

» برای انتشار اوراق سلف موازی استاندارد، عرضه کننده باید چه رویه‌های اجرایی را طی نماید؟

رویه اجرایی انتشار اوراق سلف موازی استاندارد

مراحل	اقدامات اصلی	سایر اقدامات
اول	مراجعه عرضه کننده به نهاد مالی دارای مجوز به عنوان مشاور پذیرش	- عقد قرارداد مشاور پذیرش اوراق سلف موازی استاندارد - تهیه امید نامه عرضه و معامله اوراق سلف موازی استاندارد - مذاکره با متعهد پذیره نویسی و بازارگردان و اخذ موافقت آنها برای همکاری در صورت پذیرش از سوی بورس کالای ایران
دوم	مراجعه مشاور پذیرش به نمایندگی از عرضه کننده به بورس کالا	- ارائه مستندات زیر به همراه نامه درخواست پذیرش اوراق سلف موازی استاندارد: * یک نسخه از قرارداد عرضه کننده با مشاور پذیرش * امیدنامه عرضه و معامله اوراق سلف موازی استاندارد * مصوبه هیئت مدیره در خصوص اجازه تأمین مالی از طریق انتشار اوراق * نامه قبولي سمت ارکان متعهد پذیره نویسی و بازارگردان - بررسی درخواست از سوی بورس کالا و ارسال به هیئت پذیرش جهت تأیید
سوم	تودیع تضمین	- مراجعه مشاور برای تودیع تضمین مورد سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادر و تسویه وجوه
چهارم	مراجعه مشاور پذیرش به بورس کالای ایران برای انتشار اوراق سلف موازی استاندارد	- ارائه مستنداتی از قبیل تقادیرنامه از طرف عرضه کننده، یک نسخه از قراردادهای منعقد، یک نسخه از امیدنامه و تأیید شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادر و تسویه وجوه در خصوص تضمین - انتشار اوراق سلف موازی استاندارد با رعایت موارد ذیل: * عرضه سلف موازی استاندارد در مهلت تعیین شده * ارائه درخواست تمدید مهلت فروش سلف موازی استاندارد در صورت لزوم از طریق مشاور با رعایت مقررات * اقدام متعهد پذیره نویسی طرف مهلت تعیین شده به خرید اوراق و واریز وجه آن به حساب عرضه کننده در صورت عدم فروش کامل اوراق سلف موازی استاندارد منتشره - بررسی صحت عرضه اولیه و صدور تأییدیه تکمیل فرایند توسط شرکت بورس کالای ایران.

«لینک دسترسی به لیست کارگزاران درای اموز مشاور پذیرش (https://www.ime.co.ir/Licenses.html)

» خریداران برای خرید اوراق سلف موازی استاندارد چه فرایندی را باید طی نمایند؟

مراجعةه به کارگزاری: برای خرید اوراق سلف موازی استاندارد در ابتدا لازم است به یک کارگزاری دارای مجوز معاملات سلف موازی استاندارد از بورس کالای ایران مراجعت کرده و در سامانه سجام یا سامانه جامع اطلاعات مشتریان چهت احرار هویت ثبت نام نماید. در انتخاب کارگزار لازم است به معیارهایی از قبیل تخفیف کارمزدی، برگزاری دوره‌های آموزشی، دسترسی و پاسخگویی توجه شود. همچنین برای مشاهده لیست کارگزارهای دارای مجوز صدور کد بورسی، تصویر یا کد کیوآر صفحه قبل اسکن شود.

صدور کد بورسی: با ارائه کد رهگیری ثبت نامه در سامانه سجام به همراه سایر مدارک (هویتی و غیره) به کارگزار منتخب، کد سهامداری برای مشتری صادر می‌شود (افراد دارنده کد معاملاتی سهام می‌توانند با همان کد خرید و فروش نمایند).

ارائه درخواست خرید اولیه: سرمایه‌گذاران بعد از دریافت کد بورسی، درخواست سفارش خرید خود را به کارگزار ارائه می‌نمایند.

خرید اوراق سلف موازی استاندارد

«لینک دسترسی به سامانه سجام (www.profilesejam.csdiran.com)

بعد از انتشار اطلاعیه عرضه اولیه اوراق سلف موازی استاندارد توسط بورس کالای ایران، معاملات اولیه بر روی اوراق عرضه شده، انجام می‌پذیرد. در ادامه دارندگان اوراق می‌توانند در بازار ثانویه آن را به سایر خریداران یا سرمایه‌گذاران بفروشند.

» فرایند معاملات اوراق سلف موازی استاندارد در بازار ثانویه به چه شکلی است؟

اوراق سلف موازی استاندارد در بازار ثانویه به صورت روزانه تا سررسید مورد معامله قرار می‌گیرند. فرایند معاملات ثانویه اوراق سلف موازی استاندارد به شرح زیر است:

فرایند انجام معاملات ثانویه اوراق سلف موازی استاندارد

دوره پیش گشایش: دوره‌ای است که در آن امکان ثبت، تغییر و حذف سفارش وجود دارد ولی سفارشات اجرا نمی‌شود. در این مرحله، کارگزاران قیمت‌های پیشنهادی مشتریان را با در نظر گرفتن حد نوسان قیمت روزانه، در سامانه معاملاتی وارد می‌نمایند.

دوره حراج تک قیمتی: در این مرحله با توجه به قیمت سفارش‌های وارد، قیمتی که در آن بیشترین حجم معامله امکان‌پذیر باشد کشف شده و از آن پس معاملات به شیوه حراج پیوسته ادامه می‌یابد.

دوره حراج پیوسته: حراجی است که پس از دوره گشایش آغاز و تا پایان جلسه معاملات ادامه می‌یابد. در این مرحله به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملاتی، معامله انجام می‌شود.

بسته شدن جلسه معاملاتی: لحظه پایانی ساعت معاملاتی یک جلسه معاملات روزانه می‌باشد که پس از آن محاسبات مربوط به تسویه انجام و طی یک گزارش به کارگزاران اعلام می‌گردد و با بسته شدن جلسه معاملاتی قیمت پایانی محاسبه می‌گردد.

فرایند انجام معاملات ثانویه اوراق سلف موازی استاندارد

ساعت معاملات	انجام معامله	ویراش و حذف سفارش	ورود سفارش	دوره‌های معاملاتی
۸:۳۰-۹	×	✓	✓	دوره پیش گشایش
۹	✓	✗	✗	دوره حراج تک قیمتی
۹-۱۲:۳۰	✓	✓	✓	دوره حراج پیوسته
۱۲:۳۰	×	✗	✗	بسته شدن جلسه معاملاتی
شنبه تا چهارشنبه			روزهای معاملاتی	

» در صورت نوسان در قیمت دارایی پایه، این ریسک به چه نحوی برای خریداران و عرضه‌کنندگان اوراق سلف موازی استاندارد قابل پوشش می‌باشد؟

برای پوشش ریسک ناشی از نوسانات قیمت دارایی پایه در قرارداد سلف موازی استاندارد می‌توان از ابزار اختیارات خرید و فروش تبعی استفاده کرد که به صورت ذیل تعریف می‌شود:

الف) اختیار فروش تبعی: اختیار معامله‌ای است که همراه با معامله اوراق سلف موازی استاندارد از سوی عرضه‌کننده به خریدار داده می‌شود و براساس آن خریدار اوراق، اختیار فروش تعداد مشخصی از دارایی پایه را به عرضه‌کننده در سراسری به قیمت اعمال تعیین شده در قرارداد دارد.

ب) اختیار خرید تبعی: اختیار معامله‌ای است که همراه با معامله اوراق سلف موازی استاندارد، از سوی خریدار به عرضه‌کننده داده می‌شود و براساس آن، اختیار خرید تعداد مشخصی از دارایی پایه به قیمت اعمال تعیین شده در قرارداد را در تاریخ سراسری به عرضه‌کننده می‌دهد.

از ویژگی‌های اختیارات تبعی تضمین حداقل و حداکثر سود برای خریدار اوراق سلف موازی استاندارد به شرح ذیل است:

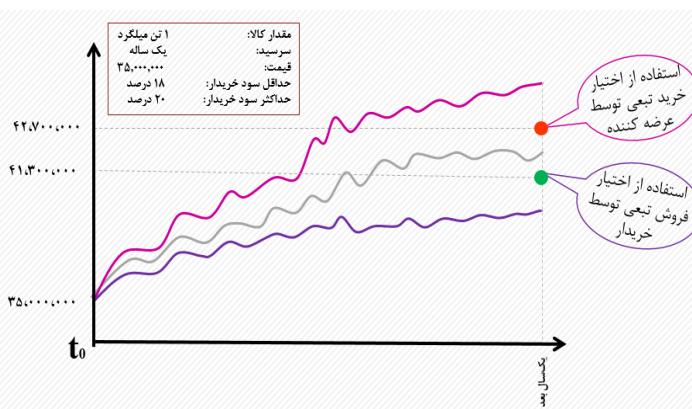
تضمین حداقل سود در قرارداد سلف موازی استاندارد:

یکی از ویژگی‌های بازار قرارداد سلف موازی استاندارد، سود تضمینی در یک بازه مشخص است به نحوی که ناشر فارغ از قیمت دارایی پایه یک سود حداقلی را برای سرمایه‌گذاران در قالب اختیار فروش در سراسری تضمین نموده است. از سوی دیگر سودی مازاد بر سود تضمین شده برای سرمایه‌گذاری لحاظ گردیده است که قطعی نیست و مشروط به افزایش قیمت دارایی پایه به سرمایه‌گذار تعلق خواهد گرفت.

حداکثر سود در قرارداد سلف موازی استاندارد:

از ویژگی‌های این قرارداد، تعیین حداکثر سود برای سرمایه‌گذاران در یک بازه مشخص است به نحوی که با در نظر گرفتن حق اختیار خرید در قرارداد، ناشر نسبت به افزایش چشم‌گیر قیمت دارایی پایه در سرسید مصون می‌شود. بنابراین علاوه بر رفع نیاز شرکت به نقدینگی در زمان عرضه، امکان بهره‌مندی از افزایش قابل توجه و نوسانات مثبت در قیمت بازار محصول در سرسید را نیز برای شرکت به همراه خواهد داشت.

برای نمونه در نمودار زیر سه سناریوی محتمل برای قیمت دارایی در سرسید با استفاده از ابزار اختیار تبعی بین خریدار و فروشنده در نظر گرفته شده است.

سناریوهای مختلف انجام معامله در سرسید با ابزار اختیارات تبعی مطابق نمودار فوق

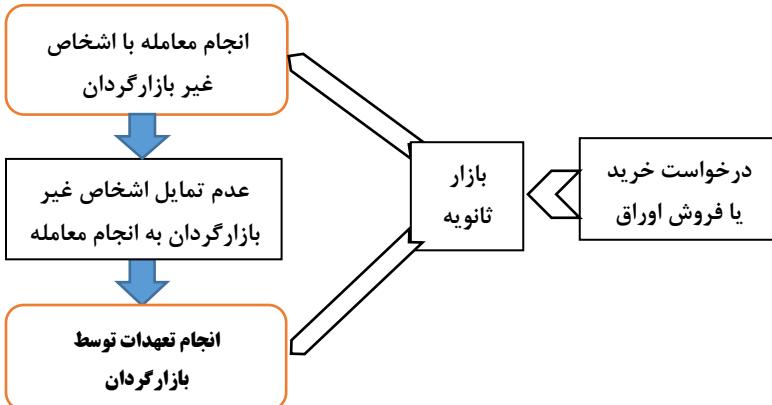
مشخصات قرارداد	سنا	سنا	سنا
۱- قیمت پایه: ۳۵ میلیون ۲- استفاده از اختیارات تبعی	۳- حداقل سود تضمینی ۱۸ درصد ۴- حداکثر سود ۲۰ درصد	سنا	سنا
سرا	سنا	سنا	سنا
سرا	سنا	سنا	سنا

» به کارگیری اختیارات تبعی در معاملات اوراق سلف موازی استاندارد چه مزایایی برای دو طرف معامله دارد؟

- با توجه به امکان تعریف اختیار فروش و همچنین اختیار خرید بر روی قرارداد سلف موازی استاندارد بسیار انعطاف‌پذیر بوده و می‌توان زیان (سود از دست رفته) منتشر کننده اوراق را در صورت افزایش قیمت کالا محدود نمود و نیز حداقلی از سود را برای خریدار در نظر گرفت.
- بازدهی این اوراق مرتبط با قیمت کالا (دارایی پایه) است و در صورت تعیین نرخ اختیارهای خرید و فروش تبعی مناسب بر روی این اوراق، می‌توان اوراق با بازدهی‌های مرتبط با یک شاخص کالایی را با استفاده از این اوراق شبیه‌سازی کرد.
- از آنجایی که در این نوع قرارداد ضرورتی بر وجود بانک به عنوان ضامن نیست، فلذا اعتبار شرکت عرضه‌کننده و تضمینی که نزد شرکت سپرده‌گذاری تودیع می‌کند، ضمانت اوراق می‌باشد.

» علاوه بر ابزار اختیارات تبعی، بازارگردان‌ها چه نقشی در کاهش ریسک و یا افزایش نقدشوندگی اوراق سلف موازی استاندارد دارند؟

همان‌طور که اشاره شد، اختیارات تبعی کسب سود را با نرخ مشخص برای سرمایه‌گذار تضمین می‌کند. علاوه بر آن وجود بازارگردان، عامل دیگری است که موجب اعتماد بیشتر سرمایه‌گذاران به این بازار و افزایش درجه نقدشوندگی آن می‌شود. در واقع وقتی خریدار اوراق سلف موازی استاندارد اقدام به فروش در بازار ثانویه می‌نماید در این حالت در صورت نبود تقاضا برای اوراق ایشان، بازارگردان با خرید آن به تعهدات خود عمل می‌نماید که فرایند شماتیک آن به شکل زیر می‌باشد.

نقدشوندگی اوراق قبل از سرویسید با حضور بازارگردان

بازارگردان تضمین می کند که هر روز درصدی از اوراق سلف را وفق شرایط بازارگردانی مقرر در دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادر میتمنی بر کالا در بورس کالا مصوب ۱۳۹۱/۰۷/۱۰ شورای عالی بورس اوراق بهادر و براساس قیمت‌های مشخص شده در امید نامه بازارگردانی نماید. بازارگردان باید تضمین لازم را جهت تضمین ایفای تعهدات خود نزد اتفاق پایاپایی تودیع کند. بازارگردان با خرید یا فروش تعداد مشخصی از اوراق سلف موازی استاندارد، درجه نقدشوندگی معاملات را به حداقل رسانده و برای سرمایه‌گذاران این برازهای مالی مطلوب‌تر و کم‌رسیکتر می‌گردد. بر این اساس بازارگردان‌ها برای فعالیت در این بازار باید شرایط زیر را رعایت نمایند:

۱. حداقل قیمت خرید روزانه: حداقل قیمتی است که بازارگردان به صورت روزانه متعهد به خرید اوراق سلف موازی استاندارد است.
۲. حداقل معاملات روزانه: حداقل میزان معاملات در هر نماد است که بازارگردان موظف به انجام آن در یک روز معاملاتی مطابق با مفاد دستورالعمل می‌باشد.
۳. دامنه مظننه: حداقل اختلاف بین قیمت سفارش خرید و سفارش فروش بازارگردان در هر نماد معاملاتی است که به درصد بیان می‌شود.

۴. حداقل سفارش انباشته: حداقل مقدار سفارش خرید و یا فروش است که بازارگردان موظف است روزانه در نماد معاملاتی مورد بازارگردانی در سامانه معاملاتی بورس به صورت فعال نگه دارد.

» در معاملات اوراق سلف موازی استاندارد به چه مواردی باید دقت شود؟

مشخصات	توضیحات	اوراق بدون اختیار تبعی	اوراق با اختیار تبعی
خریداران	خریداران عمدها معرف کنندگان کالاها هستند که با هدف هدف تأمین کالاهای واسطه‌ای و نهایی این اوراق بهادر را خریداری می‌کنند. معمولاً هدف آن‌ها تحويل قیزیکی است.	خریداران عمدها فمالان بازارهای مالی هستند که با هدف سرمایه‌گذاری در اوراق بهادر وارد این بازار می‌شوند و تمایل به تسویه نقدی در سرسید دارند.	
بازدهی	بازده این اوراق در صورتی که قیمت کالا در بازه سقف و کف سود تعیین شده در اختیارات تعیین قرار گیرد با قیمت دارایی پایه ارتباط مستقیم دارد.		
ریسک	فروشده و خریدار با ریسک نوسانات غیر قابل پیش‌بینی قیمت کالا مواجهاند.	ریسک نوسانات غیرقابل پیش‌بینی با استفاده از ابزار اختیار تعیین پوشش داده می‌شود.	
نقل و انتقال	در طول دوره مانده تا سرسید قرارداد طبق سازوکار سلف موازی امکان انجام معاملات ثانویه بر روی این اوراق به دفاتر وجود خواهد داشت.		
سررسید	ظرفیت‌های لازم برای انتشار در سرسیدهای مختلف وجود دارد.	سررسید اوراقی که تکنون منتشر شده‌اند، عموماً یک ساله بوده است. با این حال در بورس کالای ایران بسترها و	
زمان تحويل	مدت زمانی است که در آن کالایی موضوع قرارداد طبق زمان‌های تعیین شده در اطلاعیه عرضه و مهلت مقرر در امید نامه تحويل داده می‌شود.		
تحویل	دارایی پایه قرارداد سلف در دوره تحويل توسط عرضه‌کننده به دارنده اوراق سلف تحويل داده می‌شود.		
حداقل سرمایه	خریدار حداقل باید یک ورقه بهادر سلف موازی استاندارد را خریداری نماید.		

» **مشارکت‌کنندگان یا فعالان بازار معاملات سلف موازی استاندارد چه کسانی هستند؟**
 بازار سلف موازی استاندارد متشکل از تولیدکنندگان (واحدهای دارای کسری منابع) و سرمایه‌گذاران (واحدهای دارای مازاد منابع) است. تولیدکنندگان شامل کلیه صنایع عرضه‌کننده کالا می‌باشد که برای تأمین مالی پروژه‌های خویش نیاز به منابع مالی دارند. سرمایه‌گذاران نیز شامل کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی می‌شود که با خرید اوراق سلف موازی استاندارد به دنبال کسب سود هستند.

اهداف عرضه‌کنندگان و خریداران از معامله اوراق سلف موازی استاندارد

مشارکت کنندگان	هدف از معامله اوراق	اوراق به عنوان اختیار تبعی تسویه در سرسید	اوراق با اختیار تبعی تسویه در سرسید
عرضه‌کنندگان	تامین مالی پروژه‌های مختلف در دست اجرا	<p>حالات اول) در صورت اعمال هر یک از اختیارها:</p> <p>- تسویه نقدی:</p> <p>حالات دوم) در صورت عدم اعمال هر یک از اختیارها:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تسویه نقدی: به درخواست خریدار یا فروشنده (در صورت وجود امکان تسویه نقد براساس امید نامه). - تحويل فیزیکی: در صورت ارائه در خواست تحويل فیزیکی از سوی خریدار - تسویه نقدی و پرداخت خسارته: در صورت ورود به دوره فرایند تحويل و عدم تحويل کالا از سوی فروشنده 	<p>حالات اول) در صورت اعمال هر یک از اختیارها:</p> <p>- تسویه نقدی: به درخواست خریدار یا فروشنده (در صورت وجود امکان تسویه نقد براساس امید نامه).</p> <p>- تحويل فیزیکی: در صورت ارائه در خواست تحويل فیزیکی از سوی خریدار</p> <p>- تسویه نقدی و پرداخت خسارته: در صورت ورود به دوره فرایند تحويل و عدم تحويل کالا از سوی فروشنده</p>
خریداران	فعالیت بازار سرمایه با هدف کسب سود		

« کارمزدهای پذیرش و معاملات اوراق سلف موازی استاندارد به چه میزان است؟ »

- ❖ کارمزد بررسی پذیرش/پذیرش اوراق سلف موازی استاندارد:
 - کارمزد بررسی پذیرش سازمان به میزان ۱۰۰۰۱ (یک در ده هزار) ارزش اوراق تا سقف ۱۰۰ میلیون ریال و کف ۲۰ میلیون ریال می‌باشد.
 - کارمزد پذیرش بورس کالای ایران به میزان ۱۰۰۰۲ (دو در ده هزار) ارزش اسمی اوراق تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال و کف ۲۰ میلیون ریال می‌باشد.

کارمزد پرداختی در معاملات اوراق سلف موازی استاندارد					نیم
میلیون ریال		نسبت ارزش معامله			
حداکثر کارمزد فروش	حداکثر کارمزد خرید	جمع	فروش	خرید	
۲۰	۲۰	۰,۰۰۰۲	۰,۰۰۰۱	۰,۰۰۰۱	کارمزد بورس کالا
۵۰	۵۰	۰,۰۰۱۲	۰,۰۰۰۶	۰,۰۰۰۶	کارمزد کارگزاران
۶	۶	۰,۰۰۰۳	۰,۰۰۰۱۵	۰,۰۰۰۱۵	کارمزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی
۴	۴	۰,۰۰۰۲	۰,۰۰۰۱	۰,۰۰۰۱	کارمزد مدیریت فناوری بورس تهران
		۰,۰۰۱۴۵	۰,۰۰۰۷۲۵	۰,۰۰۰۷۲۵	جمع کل

❖ کارمزد پذیره‌نویسی اوراق همانند جدول فوق می‌باشد با این تفاوت که در دوره پذیره‌نویسی، کارمزد خرید و فروش به عهده ناشر اوراق است.

» چه مخصوصاتی با چه نمادهایی در بازار سلف موازی استاندارد مورد معامله قرار می‌گیرند؟

اوراق سلف موازی استاندارد منتشر شده در یک سال اخیر توسط شرکت‌های تولیدکننده به شرح جدول زیر است. اسمی شرکت‌هایی که قبلاً اوراق سلف موازی استاندارد با هدف تأمین مالی منتشر کرده‌اند به پیوست آمده است:

اوراق سلف موازی استاندارد منتشر شده در یک سال اخیر توسط تولیدکنندگان

تاریخ انتشار	مبلغ انتشار (هزار)	نام	تعداد	نام کنندگان
۹۸/۰۶/۱۲	۳۰۰۰	عکاوه ۲	شمش فولادی	فولاد کاوه جنوب کیش
۹۸/۰۳/۱۱	۲۰۰	عیلام ۲	پلی اتیلن سنگین	شرکت ایلام
۹۷/۰۹/۲۴	۵۰۰	عمرغ ۲	مرغ منجمد	گسترش و توسعه صنایع بهپرور
۹۷/۰۷/۱۵	۲۰۰۰	غفولاد	کلاف گرم نوردیده	فولاد مبارکه اصفهان
۹۷/۰۶/۱۳	۲۰۰۰	عکاوه	شمش فولاد	فولاد کاوه جنوب کیش
۹۷/۰۵/۲۹	۲۰۰۰	عدوب ۳	تیر آهن ۱۴	ذوب آهن اصفهان
۹۷/۰۴/۲۷	۵۰۰	عخوز	سیمان ۵	سیمان خوزستان
۱۸/۵۰	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه نوین	
۱۸/۵۰	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه نوین	
۱۸/۵۰	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه کارдан	
۱۷/۵	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه تمدن	
۱۸/۵۰	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه تمدن	
۱۸/۵۰	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه تمدن	
۱۸/۵۰	۱۹	قیمت بازار	تامین سرمایه تمدن	

منبع: www.ime.co.ir/introduction-to-oraghe-salafe-standard

در شکل فوق:

شرکت‌های عرضه‌کننده: شرکت‌هایی هستند که برای تأمین مالی مورد نیاز خود از طریق مشاور پذیرش اقدام به نشر اوراق سلف موازی استاندارد نموده‌اند.
دارایی پایه: همان مخصوصاتی هستند که بر اساس آن‌ها اوراق سلف موازی استاندارد منتشر می‌گردد.

نماد معاملاتی: ترکیبی از اسم شرکت و پیشوند حرف ع مطابق تقسیم بندی سازمان بورس.
مبلغ انتشار: مبلغ انتشار بیانگر ارزش ریالی کل اوراقی است که توسط عرضه‌کننده برای تأمین مالی پروژه خود انتشار می‌دهد.

تاریخ انتشار: تاریخی است که اوراق سلف موازی استاندارد برای اولین بار مورد معامله قرار می‌گیرد.

نرخ اختیار فروش: نرخ مشخصی از رشد قیمت کالا است که همزمان با انتشار اوراق تعیین گردیده است. اگر در سرسید رشد قیمت کالا کمتر از این میزان باشد خریدار اوراق سلف موازی استاندارد با این نرخ (نرخ حداقل سود تضمینی) می‌تواند به صورت نقدی تسویه نماید.

نرخ اختیار خرید: نرخ مشخصی از رشد قیمت کالا است که همزمان با انتشار اوراق تعیین گردیده است. اگر در سرسید رشد قیمت کالا کمتر از این میزان باشد خریدار اوراق سلف موازی استاندارد با این نرخ (نرخ حداقل سود تضمینی) می‌تواند به صورت نقدی تسویه نماید.

بازارگردانی: نهادی است با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقد شوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق سلف موازی استاندارد و تحديد دامنه نوسان قیمت آن به دادوستد اوراق می‌پردازد.

نرخ بازارگردانی: نرخی است که با توجه به آن حداقل قیمت خرید روزانه بازارگردان تعیین می‌گردد.

متعهد پذیره نویسی: شخص ثالثی است که متعهد به خرید اوراق بهادری است که ظرف مهلت پذیره نویسی به فروش نرسد.

«آمار معاملات، مستندات، کارمزدها، لیست اوراق منتشره، فرمها و محتواهی آموزشی»
https://www.ime.co.ir/Securities_transactions.html

فعالان این بازار می‌توانند با اسکن تصویر فوق، لیست اوراق سلف موازی استاندارد منتشر شده را در سایت شرکت بورس کالای ایران مشاهده نمایند. نمادهای مورد معامله در بازار

سلف موازی استاندارد مورخ ۹۸/۰۶/۲۷ در وبگاه شرکت مدیریت فناوری بورس تهران به
به شرح ذیل است.

نمادهای اوراق سلف موازی استاندارد در وبگاه شرکت مدیریت فناوری بورس تهران (۹۸/۰۶/۲۷)

<http://www.tsetmc.com>

در شکل فوق نماد ترکیبی از حرف ع و نام شرکت تولیدی است. در شکل فوق به ترتیب قیمت پایانی، قیمت آخرین معامله همچنین حداقل و حداکثر قیمت با تعداد، حجم و رزش معاملاتی به ترتیب مشخص شده است. می‌توان با کلیک بر روی هر یک از نمادها وضعیت خرید و فروش هر یک از اوراق سلف موازی استاندارد را با جزئیات بیشتر مشاهده کرد. برای این منظور اوراق سلف موازی استاندارد ورق گرم فولاد (عفولاد) در شکل زیر نشان داده شده است.

۹۸/۰۵/۲۰ مورخ گم فولاد ورق استاندارد سلف موازی افق

در شکل فوق به ترتیب شماره‌گذاری انجام شده:

- ۱- دو سفارش با قیمت پیشنهادی ۴۶۴۴۴ ریال به تعداد ۴۹۲۹۸۰ اوراق بهادر برای خرید وراق سلف موازی استاندارد ثبت شده است.
 - ۲- یک سفارش نیز با قیمت پیشنهادی ۴۷۳۷۳ ریال به قصد فروش تعداد ۴۹۲۹۵۸ اوراق بهادر ثبت شده است.
 - ۳- ارزش بازار برابر با تعداد اوراق عرضه شده (۴۹۲۹۸۰۰) ضرب در قیمت پایانی (۴۶۶۷۴) است.
 - ۴- تعداد معاملات در سمت راست تصویر فوق، بیانگر این است که ۲ معامله با حجم ۸۹ عدد اوراق بهادر می‌باشد.
 - ۵- قیمت پایانی میانگین قیمت معاملات انجام شده در یک روز معاملاتی است.

« فرایند تحویل فیزیکی کالا بر خریدارن اوراق سلف موازی استاندارد در دوره تحویل به چه صورت است؟ »

دوره تحویل فیزیکی پس از زمان سرسید اوراق شروع شده و به مدت یک ماه ادامه خواهد داشت. عدم ارائه درخواست جهت تحویل فیزیکی کالا، ۱۰ روز تقویمی پیش از تاریخ سرسید اوراق به منزله انصراف خریدار از تحویل دارایی پایه و انجام تسویه نقدی یا اعمال اختیارهای تبعی خواهد بود. برای نمونه مطابق شکل بورس کالای ایران در سرسید اوراق منتشره جهت ارائه درخواست تحویل فیزیکی کالا اطلاعیه‌ای برای خریداران اوراق شرکت سیمان خوزستان (سیمان تیپ ۵) صادر کرده است.

اطلاعیه تحویل فیزیکی کالا در سرسید قرارداد سلف موازی استاندارد

شماره:	۳۰/۰۴۳۸۳	با اسمه تعالی:	شرکت بورس کالای ایران
تاریخ:	۱۳۹۸/۰۴/۱۲	پیوست:	(سهامی عام)
پیوست:	ندارد		

((اطلاعیه))

موضوع: مهلت ارائه درخواست تحویل فیزیکی در اوراق سلف موازی استاندارد سیمان تیپ ۵ شرکت سیمان خوزستان

مخاطب: کلیه کارگزاران

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۴/۱۲

متن اطلاعیه:

به اطلاع کلیه فعالان بازار می‌رساند مهلت ارائه درخواست تحویل فیزیکی در اوراق سلف موازی استاندارد سیمان تیپ ۵ شرکت سیمان خوزستان (نماد معاملاتی عخوز) طبق مشخصات قرارداد، ۱۰ روز پیش از تاریخ سرسید، یعنی تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۶ می‌باشد. لذا در صورت عدم ارائه درخواست تحویل فیزیکی از طریق کارگزار مربوطه به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادر و تسویه وجوده تاریخ مقرر، امکان تحویل فیزیکی در سرسید مقدور نخواهد بود.

منتشر کننده: مدیریت توسعه بازار مشتقه

« ثبت حسابداری اوراق سلف موازی استاندارد به چه نحوی است؟

چگونگی ثبت‌های حسابداری معاملات اوراق سلف موازی استاندارد و ثبت‌های مربوط به آن با هدف ارائه گزارش مالی حائز اهمیت می‌باشد. قصد عرضه کننده از انتشار اوراق، فروش کالا و قصد خریدار اوراق، سرمایه‌گذاری است. مبالغ پرداختی در ثبت حسابداری به عنوان پیش خرید کالا (قلم غیر پولی) محسوب می‌شود. در پایان دوره مالی و نیز در زمان تحویل کالا یا تسویه قرارداد سلف، «هزینه مالی تسهیلات مالی – سلف» مناسب با گذشت زمان در دفاتر عرضه کننده شناسایی می‌شود. شایان ذکر است در ثبت‌های حسابداری مواد ذیل، روش ارزیابی سرمایه‌گذاری در اوراق بهادر سلف موازی استاندارد «اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش» در نظر گرفته شده است. در ادامه نحوه ثبت‌های حسابداری در حالتهای؛ بدون اختیار با فرض تحویل کالا یا تسویه نقدی و همراه با اختیار خرید با فرض تحویل کالا یا تسویه نقدی گزارش شده است:

حالت اول: نشت افزاره سلف معاذی استاندارد هست. حالت مدونه اختصار و مافوض تجویل کالا را نسبه نقدی

ردیف	عنوان	مقدار	توضیح کنندگان
۱۰۷	خریدار اول (با قصد سرمایه‌گذاری)	۱۰۰	خریدار نهایی (با قصد تحویل کالا)
۱۰۸	-	۱۰۰	خریدار اول (با قصد افزایش سود)
۱۰۹	سرمایه‌گذاری در اوراق	۱۰۰	سرمایه‌گذاری در اوراق
۱۱۰	وچند	۱۰۰	وچند
۱۱۱	درویزات قرارداد سلف	۱۰۰	پیش دریافت قرارداد سلف
۱۱۲	(ریال ۱۰۰ / ۱۰۰ * ۱۱۰)	۱۰۰	(ریال ۱۰۰ / ۱۰۰ * ۱۱۰)
۱۱۳	تمدیدات پایان دوره	۱۱۰	تمدیدات پایان دوره
۱۱۴	مالی ارزش اوراق	۱۱۰	مالی ارزش اوراق
۱۱۵	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)	۱۱۰	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)
۱۱۶	فروش اوراق سلف	۱۱۰	فروش اوراق سلف
۱۱۷	در بروز به خوبی	۱۱۰	در بروز به خوبی
۱۱۸	نهایی باقیست	۱۱۰	نهایی باقیست
۱۱۹	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)	۱۱۰	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)
۱۲۰	وچند	۱۱۰	وچند
۱۲۱	سرمایه‌گذاری در اوراق سلف	۱۱۰	سرمایه‌گذاری در اوراق سلف
۱۲۲	سود سرمایه‌گذاری در اوراق سلف	۱۱۰	سود سرمایه‌گذاری در اوراق سلف
۱۲۳	وچند	۱۱۰	وچند
۱۲۴	بیش برداشت خوبی کالا - سلف	۱۱۰	بیش برداشت خوبی کالا - سلف
۱۲۵	وچند	۱۱۰	وچند
۱۲۶	سود سرمایه‌گذاری در اوراق سلف	۱۱۰	سود سرمایه‌گذاری در اوراق سلف
۱۲۷	وچند	۱۱۰	وچند
۱۲۸	تمویل کالا - قیمت	۱۱۰	تمویل کالا - قیمت
۱۲۹	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)	۱۱۰	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)
۱۳۰	وچند	۱۱۰	وچند
۱۳۱	پیش دریافت قراردادهای سلف	۱۱۰	پیش دریافت قراردادهای سلف
۱۳۲	پیش دریافت قراردادهای سلف	۱۱۰	پیش دریافت قراردادهای سلف
۱۳۳	مالیات و عوارض پوادخی - ارزش افزوده	۱۱۰	مالیات و عوارض پوادخی - ارزش افزوده
۱۳۴	درآمد فروش	۱۱۰	درآمد فروش
۱۳۵	وچند	۱۱۰	وچند
۱۳۶	وچند	۱۱۰	وچند
۱۳۷	تسویه نقدی	۱۱۰	تسویه نقدی
۱۳۸	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)	۱۱۰	(ریال ۱۱۰ / ۱۱۰ * ۱۱۰)
۱۳۹	باقیست	۱۱۰	باقیست
۱۴۰	موجودی کالا - تخلوت ناشی از قرارداد مالک	۱۱۰	موجودی کالا - تخلوت ناشی از قرارداد مالک
۱۴۱	وچند	۱۱۰	وچند
۱۴۲	پیش برداشت خوبی کالا - سلف	۱۱۰	پیش برداشت خوبی کالا - سلف
۱۴۳	سود ناشی از معاملات سلف	۱۱۰	سود ناشی از معاملات سلف

حالت دویچه: شست آوراق سلف موافق استفاده از همراه با اختصار فرداش با اعمال قیمت ۱۲۵ نانوی تحویل کالا با مسند و مقدار

ردیف	عنوان	خریدار نهایی	عرضه کننده	وچه نقد	پیش دریافت قرارداد سلف	تعدادیات پایان داده مالی ارزش	انتشار اولیه اوراق سلف با قیمت
۱۰۰	سرمایه‌گذاری در اوراق سلف	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۱	وچه نقد						
۱۰۲	سود دریافتی بابت اوراق سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	سود سرمایه‌گذاری در اوراق سلف	سود سرمایه‌گذاری در اوراق سلف	تعديلات پایان داده مالی ارزش
۱۰۳	مالیات و موارض دریافتی - ارزش افزوده	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰	مالیات کلا	مالیات و موارض دریافتی - ارزش افزوده	دروازه اوراق سلف
۱۰۴	سود مایه‌گذاری در اوراق سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	سود دریافتی بابت اوراق سلف	سود مایه‌گذاری در اوراق سلف	تحویل کالا/قابل قیمت
۱۰۵	سود دریافتی بابت اوراق سلف	۱۲۸	۱۲۸	۱۲۸	سود دریافتی بابت اوراق سلف	سود دریافتی بابت اوراق سلف	دروازه اوراق سلف
۱۰۶	وچه نقد						
۱۰۷	تسهیلات مالی - سلف	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	تسهیلات مالی - سلف	تسهیلات مالی - سلف	تسهیلات مالی - سلف
۱۰۸	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۰۹	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۱۰	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۱۱	وچه نقد						
۱۱۲	تسهیلات مالی سلف	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	تسهیلات مالی سلف	تسهیلات مالی سلف	تسهیلات مالی سلف
۱۱۳	با قیمت ۱۲۵ ریال	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	با قیمت ۱۲۵ ریال	با قیمت ۱۲۵ ریال	با قیمت ۱۲۵ ریال
۱۱۴	وچه نقد						
۱۱۵	اموال اختصار فروش	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	اموال اختصار فروش	اموال اختصار فروش	اموال اختصار فروش
۱۱۶	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۱۷	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۱۸	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۱۹	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف	نخبه هزینه مالی تسهیلات مالی - سلف
۱۲۰	سروایه‌گذاری در اوراق سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	سروایه‌گذاری در اوراق سلف	سروایه‌گذاری در اوراق سلف	سروایه‌گذاری در اوراق سلف
۱۲۱	سود دریافتی بابت اوراق سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	سود دریافتی بابت اوراق سلف	سود دریافتی بابت اوراق سلف	سود دریافتی بابت اوراق سلف
۱۲۲	سود دریافتی بابت اوراق سلف	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	سود دریافتی بابت اوراق سلف	سود دریافتی بابت اوراق سلف	سود دریافتی بابت اوراق سلف

حالت سوم: بیت اوراق سلف موازی استفاده‌رد همراه با اختیار خود را با اعمال قیمت ۳۰٪ با فرض تحویل کالا یا تسویه نقدی

حالت جهادهای مسنت اندیشیدن سلف موادی استاندارد همراه با اختیارات فروشنده اعمال قیمت ۱۲۵ و اختیار خرید ناقص قیمت ۱۳۰ را پوشاند.